

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Uzbekistan 2007

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Respekten för mänskliga rättigheter (MR) är fortsatt mycket dålig i Uzbekistan. Den negativa trend som inleddes när myndigheterna slog ned demonstrationerna i Andizjan i maj 2005 har fortsatt. ”Kamp mot terrorism” och ”muslimsk extremism” har tagits som förevändningar för en hårdare kontroll av vad som myndigheterna betraktar som potentiella politiska ”riskgrupper”.

I det annars så mörka läget för mänskliga rättigheter är den enda ljusglimten att dödsstraffet formellt avskaffades vid årsskiftet 2007/2008.

Inskränkningarna i församlings- och yttrandefriheten består och ett stort antal enskilda organisationer har antingen tvingats lägga ned sin verksamhet eller starkt begränsa den.

Myndigheternas negativa inställning till internationella organisationer består. OSSE:s (Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa) möjligheter att verka i landet är tämligen begränsade. Ej heller har FN:s flyktingorgan, UNHCR, kunnat återuppta sin verksamhet.

Landet styrs av en stark president. Det presidentval som genomfördes i december 2007 kan inte betecknas som fritt eller rättvist.

Yttrandefriheten inskränks bland annat genom strikta lagar om registrering av partier, organisationer och medier. Flera oppositionella har gripits eller tvångsomhändertagits med hänvisning till att de är i behov av psykiatrisk vård. Oppositionspartier tillåts inte registrera sig och kan därför inte verka fritt.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Uzbekistan har ratificerat:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) och dess protokoll om enskild klagorätt men inte protokollet om avskaffandet av dödsstraffet (som inte heller har undertecknats).
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR)
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD)
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor (CEDAW) men inte protokollet om enskild klagorätt (som inte heller har undertecknats)
- Konventionen mot tortyr (CAT) men inte protokollet om förebyggande av tortyr (som inte heller har undertecknats).
- Konventionen om barnets rättigheter (CRC) men inte protokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi (som inte heller har undertecknats)

Uzbekistan har **inte** undertecknat eller tillträtt flyktingkonventionen och inte heller det tillhörande protokollet från 1967. Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen (ICC) har undertecknats men ännu inte ratificerats.

Uzbekistan har **inte** tillträtt konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder eller konventionen mot påtvingade försvinnanden.

Uzbekistan har rapporterat till de flesta av de FN-kommittéer som övervakar att konventionerna efterlevs.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Generellt sett har respekten för dessa rättigheter försämrats efter demonstrationerna i Andizjan i maj 2005 och de övergrepp som då begicks mot demonstranterna. Med hänvisning till hot från ”utländska terrorister och islamiska fundamentalister” har myndigheternas agerande hårdnat. Uzbekistan har inte gått med på att genomföra en oberoende internationell undersökning av händelserna i Andizjan.

Det rapporteras regelbundet om tortyr i häkten och fängelser, ofta som ett sätt att tvinga fram bekännelser. De senaste åren har en lång rad dödsfall i fängelser inträffat under mystiska omständigheter. Det händer sällan att någon ansvarig utpekas eller åtalas för sådana dödsfall. Som officiell dödsorsak anges ofta hjärtproblem eller andra naturliga åkommor, även i de fall då det ter sig uppenbart att personen utsatts för våld. I en FN-rapport har bruket av tortyr betecknats som ”systematiskt”.

Dock har under de senaste åren ett tiotal poliser och andra tjänstemän som anklagats för tortyr åtalats och fällts. Uzbekistan har även vidtagit en rad rättsliga åtgärder i form av ny lagstiftning som svar på de rekommendationer som FN:s speciella rapportör för tortyr lämnade i samband med besök i november 2002. Uzbekiska myndigheter samarbetar även med Internationella rödakorskommittén (ICRC) vad gäller utbildning för polis och militär i syfte att öka respekten för Uzbekistans åtaganden vad gäller mänskliga rättigheter.

De allmänna förhållandena på landets fängelser är dåliga. Till följd av överfulla fängelser sprids tuberkulos och andra allvarliga sjukdomar. Mat och mediciner räcker inte till. Organisationer som verkar för de mänskliga rättigheterna rapporterar att islamistiskt sinnade personer, i synnerhet anhängare av den förbjudna organisationen Hizb-ut-Tahrir, behandlas sämre än andra fångar.

4. Dödsstraff

Dödsstraffet avskaffades formellt med verkan från den 1 januari 2008. Lagens strängaste straff i fortsättningen blir livstids fängelse, vilket enligt uppgift endast ska tillgripas vid fall av ”terrorism” eller ”överlagt mord under försvårande omständigheter”.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden förekommer regelbundet i Uzbekistan. Aktivister som arbetar för de mänskliga rättigheterna och vissa muslimer som av myndigheterna betraktas som radikala, drabbas oftare än andra grupper. Efter en rad bombdåd i städerna Tasjkent och Buchara i mars, april och juli 2004 och inte minst efter demonstrationerna i Andizjan i maj 2005, utsätts muslimska grupperingar i än större utsträckning för trakasserier under åberopande av att de är terrorister.

Konstitutionen föreskriver fri rörlighet inom landet och över dess gränser. Utresevisum, som krävs för att resa utomlands, förutom till vissa andra OSS-

stater (Oberoende Staters Samfund), utfärdas rutinmässigt. För att byta bostadsort inom landet krävs tillstånd av de lokala myndigheterna. Sådana tillstånd utfärdas sällan för dem som vill flytta till Tasjkent. Alla medborgare har rätt att få - och får också - pass.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Konstitutionen föreskriver en oberoende dömande makt men rättsväsendet är i praktiken underställt den politiska makten, i synnerhet i de fall som anses ha en politisk betydelse. I domstolsärenden av ren civilrättslig natur är förutsättningarna för en politiskt oberoende behandling väsentligt högre. Presidenten tillsätter och avsätter domare, med undantag för domarna i högsta domstolen, som måste godkännas av parlamentet. Många rättegångar hålls bakom lyckta dörrar. Åklagarna ger order om arresteringar, leder utredningar och rekommenderar domar. Om en domare väljer att gå emot åklagarens rekommendation, kan domarens beslut överklagas och eventuellt ändras. Om en domares beslut ändras mer än en gång, riskerar denne att avsättas. Alla åtalade har enligt lag rätt till en försvarsadvokat, men i praktiken är det många som nekats denna rätt. Kvaliteten på försvarsadvokaterna är ofta låg.

Det finns lokala och regionala domstolar samt en Högsta domstol. Det finns även en konstitutionsdomstol, militärdomstolar samt ekonomiska domstolar.

Knutet till parlamentet finns ett ombudsmannakontor, där enskilda kan anmäla brott mot de mänskliga rättigheterna. Ombudsmannen kan endast ge rekommendationer. Det rapporteras att antalet enskilda som vänder sig till ombudsmannen har ökat betydligt de senaste åren, men i få ärenden har den anmälade parten nått någon framgång.

Rättsväsendet är i praktiken beroende av den verkställande makten vilket leder till en låg grad av rättssäkerhet.

7. Straffrihet

Straffrihet, det vill säga underlåtenhet från statens sida att beivra och bestraffa brott och särskilt brott begångna av statens representanter, är ett stort problem i Uzbekistan. Undfallenheten från rättsväsendets sida gentemot makthavare är stor. Härtill kommer korruption och förekomsten av mutor.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Konstitutionen föreskriver visserligen yttrande- och tryckfrihet, men medierna är hårt kontrollerade av regimen. Lagen begränsar möjligheterna att uttrycka kritik mot presidenten. Formellt avskaffades censuren 2002 men i gengäld gjordes redaktörer och journalister ansvariga för innehållet i tidningsartiklar och nyhetsinslag. I praktiken fortsätter radio, TV och tidningar att i varierande omfattning att utöva självcensur för att inte riskera att råka illa ut. För alla former av publikationer krävs tillstånd och det finns inga privata tryckerier. En särskild mediekommision kan stänga medier utan domstolsbeslut. Hot och trakasserier mot journalister har varit och är vanligt förekommande.

Det finns i praktiken inga oppositionella dagstidningar. Utländska tidningar är inte tillåtna, med undantag av några ryska dagstidningar, som trycks om först efter det att eventuella kritiska artiklar om Uzbekistan har redigerats bort.

Det finns fyra statliga TV-kanaler, som helt dominerar utbudet i uzbekisk television, samt 30-40 privata, lokala kanaler. De senare återger främst sändningar från den ryska televisionen, nyheter och debattprogram undantagna. De flesta invånare har inte råd med kabel-TV och kan således inte se några utländska kanaler.

Det statliga monopolet vad gäller internet har avskaffats och internet-användningen har ökat betydligt den senaste tiden. Det finns gott om så kallade internetcaféer även i mindre städer. Emellertid blockerar myndigheterna tillgången till många regeringskritiska hemsidor i utlandet.

I den senaste undersökning av mediefriheten i 169 av världens länder som organisationen ”Reportrar utan gränser” gjort hamnar Uzbekistan mycket långt ner på listan: på plats 160. Tendensen uppgavs vara ytterligare negativ.

Förenings- och församlingsfrihet är inskriven i konstitutionen men regeringen har rätt att stoppa möten och demonstrationer av säkerhetsskäl. Det är svårt att få de tillstånd som krävs för att få hålla demonstrationer. Alla typer av föreningar måste registrera sig för att kunna verka lagligt och konstitutionen reglerar strikt vilka grupperingar, som kan få sådan registrering. Det finns fyra registrerade politiska partier, som alla är knutna till regeringen. Oppositionspartier har hittills vägrats registrering – även om de i praktiken fortsatt tillåts verka - och partier på religiös eller etnisk grund är förbjudna.

Konstitutionen påbjuder religionsfrihet. Alla religiösa samfund måste dock registreras. En församling måste ha minst 100 medlemmar för att kunna registrera sig. Utövande av etablerade religioner som islam, kristendom och judendom i registrerade – och kontrollerade - organisationer tillåts, men inofficiell utövning av islam betraktas som extremism och är förbjuden. Efter den 11 september 2001 har förföljelsen av oregistrerade muslimska

grupperingar intensifierats eftersom dessa anses ha nära samröre med terrorism. Myndigheternas misstänksamhet riktas också mot vissa kristna grupperingar (till exempel Jehovas Vittnen och baptister) vilka oftast förvägras nödvändig registrering.

En stor majoritet av befolkningen i Uzbekistan betraktar sig som muslimer och inga särskilda begränsningar föreligger för att öppet utöva islam. I framförallt Tasjkent finns även en betydande rysk-ortodox befolkning samt en liten judisk minoritet, som tillåts utöva sin religion utan hinder.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

De politiska institutionerna domineras av ett starkt presidentstyre och en mot presidenten lojal regering. Vid det senaste presidentvalet i december 2007 ställde förutom den sittande presidenten ytterligare tre kandidater upp, men dessa kan knappast betecknas som verkliga alternativ. Ingen av de tre kandidaterna förklarade sig företräda en annan politisk linje än presidenten. Ej heller reste de invändningar mot att presidenten, i strid med konstitutionens skrivningar, ställde upp för en tredje mandatperiod. Valresultatet blev därför ingen överraskning: president Karimov fick 88 procent av rösterna. Enligt OSSE, som endast sänt ett litet antal observatörer till valet, ägde detta rum ”i en strikt kontrollerad politisk miljö som inte gav utrymme för någon verklig opposition”. OSSE förklarade vidare att ”valet generellt sett inte nådde upp till många av OSSE:s åtaganden för demokratiska val”. Liksom vid tidigare president- och parlamentsval var även mediebevakningen mycket hårt koncentrerad på den sittande presidenten, vilken exempelvis fick uppemot 80 procent av den tid som televisionen ägnade åt valkampanjen.

Den starkt centraliserade regeringen består till största delen av företrädare för Folkets demokratiska parti, det före detta kommunistpartiet. Det finns ytterligare tre partier, alla skapade med regeringens hjälp och lojala mot presidenten. Oppositionspartier hindras från att verka genom att de nekas den registrering som krävs för laglig aktivitet. Vid 2004 års parlamentsval gjorde OSSE bedömningen att de partier och kandidater som ställde upp inte utgjorde något alternativ för väljarkåren.

Några genuina och mera välorganiserade oppositionsgrupper existerar knappast. Många ledande oppositionspolitiker har tvingats i exil.

Av tradition deltar kvinnor i politiken i långt mindre utsträckning än män. I parlamentet är 20 av 250 ledamöter kvinnor och i regeringen en av 28.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Diskriminering inom arbetslivet på grund av kön, hudfärg, religion eller politisk åsikt är visserligen förbjuden men förekommer likväl i viss utsträckning. Den normala arbetsveckan är 41 timmar. Medellönen är ungefär 30 USD i månaden och minimilönen motsvarar ungefär 11 USD i månaden. Detta är otillräckligt och många familjer, särskilt på landsbygden, överlever endast genom någon form av självhushållning. Den ”gråa ekonomin” är mycket stor och uppskattas av vissa bedömare till 50-60 procent av bruttonationalprodukten.

Många uzbeker väljer att arbeta utomlands, i första hand i Ryssland och Kazakstan. Välutbildade uzbeker söker sig även av ekonomiska skäl utomlands. Möjligheterna till att finna ett tillfredsställande arbete har dock ökat på senare år genom den höga ekonomiska tillväxten på drygt 7 procent per år.

Det finns särskilda hälso- och säkerhetsföreskrifter för arbetsplatserna men dessa efterlevs inte alltid. Alla arbetare har laglig rätt att bilda eller ansluta sig till fackliga organisationer. De fackföreningar som finns bedöms dock vara starkt centraliserade och beroende av regeringen. Lagen förbjuder diskriminering gentemot fackligt anslutna och deras förtroendevalda. Tvångsarbete är likaså förbjudet men rapporteras förekomma – särskilt i samband med bomullsskörden.

Uzbekistan har tillträtt ILO:s (*International Labour Organization*) konventioner om icke-diskriminering i arbetslivet (nr 100 och 111), konventionerna om förbud mot tvångsarbete (nr 29 och 105) samt om föreningsfrihet och förhandlingsrätt (nr 98).

Uzbekistan har **inte** tillträtt konventionerna om förbud mot barnarbete (nr 138 och 182) och ej heller konventionen om föreningsfrihet och förhandlingsrätt (nr 87).

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Hälsovårdssektorn får sägas ha en acceptabel om än inte europeisk nivå. För den som har råd finns även, åtminstone i de större städerna, privata alternativ att tillgå. Någon form av diskriminering vad gäller tillgången till hälsovård förekommer inte, annat än den som följer av olika befolkningsgruppers olika

ekonomiska möjligheter. Sanitära förhållanden, särskilt på landsbygden och i mindre samhällen, är dock mycket bristfälliga och leder till sjukdomar.

Medellivslängden i Uzbekistan är högre än i övriga länder i Oberoende staters samfund (OSS), inklusive Ryssland, och är för närvarande 70 år för män och 75 år för kvinnor.

HIV/AIDS är ett problem men har enligt UNDP:s (FN:s utvecklingsprogram) uppgifter bekämpats relativt framgångsrikt på senare år.

12. Rätten till utbildning

Uzbekistan är ett av mycket få utvecklingsländer där praktiskt taget hela befolkningen är läs- och skrivkundig. Så gott som alla barn i Uzbekistan avslutar den obligatoriska, tolvåriga skolgången. Utbildningen är tänkt att vara avgiftsfri men brist på resurser gör att många föräldrar ändå tvingas betala för barnens skolgång. Två tredjedelar av den vuxna befolkningen har någon form av högre utbildning och Uzbekistan var under Sovjettiden känt för sitt goda utbildningsväsende

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Uzbekistan är ett utvecklingsland med betydande råvarutillgångar. Den ekonomiska tillväxten är för närvarande cirka 7 procent per år på grund av de höga internationella råvarupriserna. För att klara av de stora utmaningar som landet står inför med den klart snabbast växande befolkningen i Centralasien, behöver Uzbekistan, enligt UNDP:s beräkningar, en årlig tillväxt på 7-8 procent.

Den officiella arbetslösheten är endast 3-4 procent men löner och genomsnittlig levnadsstandard är låg. Inkomstklyftorna är mycket stora. Särskilt gäller detta på landsbygden, där en stor del av befolkningen lever i fattigdom. Det statistiska underlaget för beräkning av graden av fattigdom är bristande. Klart är att skillnaderna i levnadsstandarden mellan stad och landsbygd är mycket stora. I vissa fall, i synnerhet bland kvinnor och barn, förekommer undernäring. Enligt flera bedömare lever omkring en tredjedel av landets befolkning under den officiella fattigdomsgränsen.

Olika former av arbetsbetingad migration (säsongarbete, gästarbete eller daglönearbete) till grannländer som Kazakstan ökar. Till och med till ett så fattigt land som grannlandet Tadzjikistan söker sig uzbeker för att arbeta inom jordbruket.

Enligt FN:s fattigdomsindex, UNDP Human Development Report 2006, hamnar Uzbekistan på plats 113 med ett index på 0,702 det vill säga i nivå med Egypten och Mongoliet. Index visar en långsamt stigande trend (upp från 0,694 år 2005).

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Konstitutionen förbjuder visserligen diskriminering på grund av kön men i praktiken görs inte tillräckligt för att bekämpa eller motverka sådan diskriminering. Hustrumisshandel är vanligt förekommande och betraktas som en familjeangelägenhet snarare än som ett brott.

På landsbygden är det vanligt att kvinnor gifter sig tidigt, får många barn och kvinnorna rör sig endast i begränsad utsträckning utanför familjen. Antalet kvinnor som skaffar sig högre utbildning har minskat de senaste åren och kvinnorna är underrepresenterade på högre positioner i samhället.

Handel med kvinnor är ett stort problem även om det numera finns lagstiftning som uttryckligen förbjuder människohandel. Regeringen har inlett ett samarbete med OSSE och enskilda organisationer för att bekämpa människohandel, bland annat genom en handlingsplan och utbildning av tjänstemän.

Myndigheterna har också under det gångna året dömt ertappade människosmugglare till långa fängelsestraff, upp till tjugo år.

15. Barnets rättigheter

Av Uzbekistans befolkning är 41 procent under 18 år. FN:s barnfond UNICEF:s genomgång 2003 av förhållandena för barns utbildning och hälsa i Centralasien visar att Uzbekistan spenderar mest av de fem länderna i regionen på hälsa och utbildning. Grundlagen ger skydd för barnets rättigheter. Minimialdern för att få arbeta är 14 år men lagen säger att arbete inte får ske på bekostnad av studier för barn under 18 år. Men särskilt under skördetid (september-oktober) förekommer det på landsbygden att även mindre barn arbetar. Vissa skolor stänger till och med för att eleverna ska kunna hjälpa sina föräldrar med skördarbetet.

Handel med flickor för prostitution är ett problem, men myndigheterna har under senare år ägnat större uppmärksamhet åt att bekämpa även denna aspekt av människohandel.

Värnplikt inträder vid 18 års ålder. Det finns inga kända uppgifter om att barnsoldater skulle förekomma.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Etniska minoriteter, i synnerhet ryssar, hävdar att deras möjligheter att få arbete i Uzbekistan är begränsade. Högre befattningar inom statsapparaten och i affärsvärlden är i stort sett reserverade för etniska uzbeker. En stor del av befolkningen i södra Uzbekistan, till exempel i och kring städerna Samarkand och Bokhara, är etniska tadjiker, som har tadjikiska som modersmål. I större städer arbetar många etniska ryssar inom handel och näringsliv utan att uppleva någon systematisk diskriminering.

Det finns inga krav på språkkunskaper för att bli uzbekisk medborgare. Uzbekiska är det enda officiella språket medan ryska enligt språklagen betraktas som ett språk för kommunikation mellan olika folkgrupper. I praktiken har dock ryskan förblivit det huvudsakliga gemensamma språket.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Homosexuella handlingar mellan män kan enligt lagen bestraffas med fängelse i upp till tre år men åtal är ovanliga. Kvinnlig homosexualitet har aldrig reglerats i lagstiftningen.

Traditionella värderingar gör att homosexuella, bisexuella och transpersoner knappast är socialt accepterade. Personer som väljer att öppet visa till exempel sin homosexualitet kan riskera att utsättas för trakasserier av omgivningen. Från myndighetshåll verkar det däremot inte förkomma någon systematisk förföljelse av homosexuella, bisexuella och transpersoner.

18 Flyktingars rättigheter

Uzbekistan har inte undertecknat flyktingkonventionen. Det finns heller inga lagar som reglerar flyktingars rättigheter, till exempel asylförfaranden, eller någon myndighet som handhar migrationsfrågor. Officiellt finns inga flyktingar i Uzbekistan. De flyktingar som finns i landet kommer främst från Tadjikistan (cirka 40 000) och Afghanistan (cirka 2 000). Flyktingar från Tadjikistan, som anlände till Uzbekistan under det långvariga tadjikiska inbördeskriget, är väl integrerade och får stöd av den redan tidigare stora etniska tadjikiska

minoriteten i framförallt centrala Uzbekistan. Många av dem har förlorat sitt tadzjikiska medborgarskap och fått uzbekiskt medborgarskap.

Situationen för flyktingarna från Afghanistan är betydligt svårare. De flesta har vistats i Uzbekistan under en lång tid och hade kopplingar till den kommunistregim i Afghanistan, som bekämpades av mujaheddin under 1980-talet. De har därmed begränsade möjligheter att återvända till dagens Afghanistan. De uzbekiska myndigheterna betraktar dem som illegala invandrare och de utsätts för trakasserier. Regeringen har dock gått med på att personer som fått flyktingstatus av UNHCR inte ska tvingas lämna landet. Efter att under tidigare år åtminstone ha tolererat UNHCR:s närvaro och verksamhet i landet kom myndigheterna efter händelserna i Andizjan att inta en allt mera kritisk och oförsonlig inställning till UNHCR. Detta inte minst sedan de hundratal uzbeker som flydde från Andizjan till Kirgizistan genom UNHCR:s försorg, beviljades en fristad i olika västländer. Myndigheternas avoga inställning till UNHCR kulminerade under året och resulterade i att UNHCR tvingades stänga sitt kontor i maj 2006. Verksamhet sköts nu i praktiken av UNDP:s kontor i Tasjkent.

19. Funktionshindrades rättigheter

Lagen föreskriver stöd till funktionshindrade och att de ges samma rättigheter som andra medborgare. Relativt få insatser görs på detta område och social diskriminering av funktionshindrade förekommer. Funktionshindrade barn går i särskilda skolor. UNDP har lämnat detaljerade rekommendationer till den uzbekiska regeringen för att bättre tillgodose funktionshindrades behov.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

År 2002 registrerade de uzbekistanska myndigheterna för första gången en oberoende organisation som arbetar för mänskliga rättigheter, ”The Independent Human Rights Organization”. Organisationen hade kämpat i tio år för en sådan registrering. Andra sådana organisationer är ”Human Rights Society of Uzbekistan” (HRSU) samt ”Mödrar mot dödsstraffet”. Det finns fler liknande organisationer, som har nekats registrering.

Generellt vittnar organisationer för mänskliga rättigheter om att de utsätts för trakasserier och att deras arbete starkt begränsas av myndigheterna. Hundratal uzbekiska enskilda organisationer har tvingats stänga. Andra, i synnerhet sådana som erhåller ekonomiskt stöd från utlandet, har fått se sin verksamhet kringskuren genom olika administrativa procedurer och trakasserier. Ett

begränsat antal internationella enskilda organisationer på människorättsområdet har dock fortsatt närvaro i Uzbekistan.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

OSSE har tidigare haft ett center i Tasjkent och genomfört utbildningar om mänskliga rättigheter för domare, åklagare och andra jurister samt människorättsaktivister. Regeringen har tidigare samarbetat med OSSE i utarbetandet av en ny vallag och om fängelsereformer. OSSE:s möjligheter att genomföra denna typ av verksamhet minskade under 2005, och 2006 tvingade Uzbekistan fram ett beslut om att centret i Tasjkent ersätts av en ”projektsamordnare”, som har ett mera begränsat mandat och vars verksamhet och projekt kontinuerligt måste stämmas av med och godkännas av myndigheterna.

Sverige bedriver inget utvecklingssamarbete i Uzbekistan sånär som på ett begränsat antal humanitära projekt via enskilda organisationer.